

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Трушев Іван Михайлович, 1997 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2019 році Уманський національний університет садівництва за спеціальністю «Садівництво та виноградарство», працює на посаді викладача-стажиста кафедри плодівництва і виноградарства в Уманському національному університеті садівництва Міністерства освіти і науки України, м. Умань, виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Садівництво та виноградарство».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Уманського національного університету садівництва Міністерства освіти і науки України, м. Умань, від 30 січня 2025 р. № 01-05/16, у складі:

Голови разової

спеціалізованої вченої ради – Володимира ЗАМОРСЬКОГО, доктора сільськогосподарських наук, професора, професора кафедри плодівництва і виноградарства, Уманський національний університет садівництва;

Рецензентів – Андрія ЧАПЛОУЦЬКОГО, кандидата сільськогосподарських наук, доцента, доцента кафедри плодівництва і виноградарства, Уманський національний університет садівництва;

Романа БУЦИКА, кандидата сільськогосподарських наук, доцента, доцента кафедри плодівництва і виноградарства, Уманський національний університет садівництва;

Офіційних опонентів – Лесі КАРПУК, доктора сільськогосподарських наук, професора, завідувачки кафедри землеробства, агрохімії та ґрунтознавства, Білоцерківський національний аграрний університет;

Ірини ІЩЕНКО, кандидата сільськогосподарських наук, доцента, професора кафедри садівництва, виноградарства, біології та хімії, Одеський державний аграрний університет;

на засіданні 21 березня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство Івану ТРУШЕВУ на підставі публічного захисту дисертації «Продуктивність яблуні на середньорослій підщепі залежно від системи удобрення в Правобережному Лісостепу України» за спеціальністю 203 Садівництво та виноградарство.

Дисертацію виконано в Уманському національному університеті садівництва Міністерства освіти і науки України, м. Умань.

Науковий керівник – Роман ЯКОВЕНКО, доктор сільськогосподарських наук, професор, Уманський національний університет садівництва, завідувач кафедри плодівництва і виноградарства.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Дисертація відповідає вимогам п. 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 № 44 (зі змінами).

Здобувач має 11 наукових публікацій за темою дисертації, з них 4 – статті у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України, 6 – тези доповідей наукових конференцій та 1 в науково-виробничих рекомендаціях.

Наукові публікації, зараховані за темою дисертації, відповідають вимогам пунктів 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 № 44 (зі змінами):

1. Яковенко Р.В., Трушев І.М. Щодо питань удобрення інтенсивних насаджень яблуні. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2023. Вип. 102. Ч. 1. С. 101 – 108. DOI: 10.32782/2415-8240-2023-102-1-101-108.

2. Яковенко Р.В., Трушев І.М. Ріст і врожайність дерев яблуні сорту Чемпіон Арно залежно від оптимізованого удобрення. *Вісник Уманського національного університету садівництва*. 2023. № 2. С. 64–70. DOI: 10.32782/2310-0478-2023-2-64-70.

3. Яковенко Р.В., Трушев І. М. Урожайність і якість плодів яблуні сорту Чемпіон Арно залежно від оптимізованого удобрення. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2024. Вип. 104. Ч.1. С. 70 - 79. DOI: 10.32782/2415-8240-2024-104-1-70-79.

4. Трушев І.М. Ґрунтові умови та урожайність насаджень яблуні сорту Чемпіон Арно залежно від оптимізованого удобрення. *Вісник Уманського національного університету садівництва*. 2024. № 2. С. 67 – 71. DOI: 10.32782/2310-0478-2024-2.

У дискусії взяли участь та висловили зауваження:

Леся КАРПУК, офіційний опонент, доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувачка кафедри землеробства, агрохімії та ґрунтознавства, Білоцерківський національний аграрний університет.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. У п. 2.2 дисертації, варто було б навести показники запасів вологи у ґрунті (мм) за період досліджень, оскільки насадження яблуні виявляють підвищені вимоги до їх вологозабезпечення, що дало можливість детально вивчити взаємозв'язок процесів росту й зазначеного чинника.

2. У розділі 2 «Місце, умови, об'єкти та методика проведення досліджень», необхідно було б висвітлити окремий пункт з описом технології вирощування насаджень яблуні з урахуванням досліджуваних елементів.

3. У п. 3.1. вказано зміни у вмісті гумусу (0,06 %, 0,01 %, 0,03 %), які є незначними й можуть бути в межах природної варіації ґрунтових показників. Важливо додати статистичний аналіз достовірності змін та обґрунтувати, чи вони є істотними.

4. У п. 3.3 дисертації вказано, що на контрольному варіанті (без добрив), рівень рН зменшився на 0,06, а у варіанті з $N_{120}P_{90}K_{90}$ кислотність ґрунту зросла на 0,11. Чому спостерігається такий ефект? Це може бути пов'язано із різними формами добрив або їхнім впливом на ґрунтовий мікробіом. Варто додати пояснення.

5. Вважаю, що у розділі 4 варто було б навести доцільність вивчення особливостей росту та розвитку насаджень яблуні з дотриманням класифікації міжнародної шкали ВВСН, яка враховує всі етапи розвитку рослин. Оскільки автор при формуванні схеми досліду та рекомендацій виробництву робить посилання лише на конкретні фази, коли необхідно проводити конкретні агротехнологічні заходи.

6. У п. 4.2, представлено результати щодо приросту пагонів яблуні і їх сумарної довжини. За результатами досліджень, спостерігається значна варіабельність приросту пагонів у різні роки досліджень (наприклад, у 2022 році зафіксовано максимальні показники), однак немає пояснення, чи це пов'язано з погодними умовами, станом ґрунту, або іншими факторами. Доцільно було б провести порівняльний аналіз впливу агрометеорологічних параметрів кожного року на досліджувані показники.

7. Вважаю, що у п. 5.3. варто було б навести пояснення чому саме вміст хлорофілів в листі яблуні досягає максимуму в серпні, які саме процеси обумовлюють таку зміну.

8. У розділі 8 «Ефективність вирощування плодів яблуні сорту Чемпіон Арно за ґрунтового удобрення та позакореневого підживлення», окремими пунктом необхідно було б також навести розрахунки коефіцієнта біоенергетичної ефективності, який залежить від різних чинників, а саме: тип ґрунту, агрокліматичні умови, добрива та ін., й забезпечує більш повну оцінку окремих елементів технології вирощування яблуні.

9. У дисертаційній роботі зустрічаються поодинокі помилки в оформленні текстової частини та списку використаних літературних джерел, а саме: між цифрами варто застосовувати довге тире «—», а не коротке «-»; між цифрами й одиницями виміру має бути інтервал в один символ. Зустрічаються друкарські помилки.

Ірина ІЩЕНКО, офіційний опонент, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, професор кафедри садівництва, виноградарства, біології та хімії, Одеський державний аграрний університет.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. У першому розділі (огляд літератури), варто було б більше уваги надати вивченню питання використання у яблуневих садах фізіологічно активних речовин, до яких відноситься використовуваний у досліді стимулятор-антистресант Вуксал Біо Аміноплант.

2. У другому розділі варто було б додати інформацію щодо об'єкта досліджень насаджень яблуні сорту Чемпіон Арно на підщепі ММ.106 наступного змісту: вік насаджень, тип конструкції крони, система ведення та сорт (сорт запилювачі).

3. У розділі 2.3 при зазначенні відомостей щодо повторності дослідів, слід було б вказати спосіб розміщення повторень у досліді та рослин у них.

4. Поясніть необхідність введення виробничого контролю.

5. У розділі 4.1 та далі не зрозуміло, які підходи використовували при статистичній обробці даних приросту діаметру штамбу, оскільки у таблиці 4.1 відображені одні показники значення $НІР_{05}$, а на рисунках 4.1-4.4 ці значення значно нижчі та при порівнянні варіантів відмінності більш істотні.

6. Аналізуючи розвиток кількості пагонів, їх довжини, а також коливання цих показників за роками досліджень варто було б відмічати вплив погодних особливостей року, які мають значний вплив на ступінь засвоєння добрив та реакцію рослин на стимулятори росту.

7. У розділі 7.2 пропущена нумерація таблиці «Сумарний вихід вищого і першого товарних сортів плодів яблуні сорту Чемпіон Арно залежно від ґрунтового удобрення та позакореневого підживлення, %».

8. У зв'язку з тим, що визначали структуру паренхіми плодів, від якої залежить здатність плодів до лежкості, було б доцільно визначити і щільність м'якушу, яка також пов'язана зі структурою паренхіми м'якоті яблук та загальної здатності плодів до зберігання.

9. У висновках, варто було зазначити, що розрахунки економічної ефективності за варіантами дослідів при неістотній відмінності за продуктивністю насаджень на обох варіантах ґрунтового удобрення за всіма варіантами позакореневого підживлення, дозволили виокремити більш

ефективний варіант з господарської точки зору, а саме затрат, окупності вкладень та прибутку. І це позакореневе підживлення навесні та восени (азот + бор) та сумісного внесення біостимулятора – антистресанта на фоні оптимізованого ґрунтового живлення.

10. В роботі зустрічаються незначні пунктуаційні та друкарські помилки.

Андрій ЧАПЛОУЦЬКИЙ, рецензент, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри плодівництва і виноградарства, Уманський національний університет садівництва.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. В підпункті 2.4 «Об'єкт досліджень» варто представити амінограму досліджуваного препарату Вуксал БІО Аміноплант.

2. В підпункті 2.5 «Методика досліджень» відсутній опит визначення деяких показників, зокрема паренхіми плоду та обґрунтування визначення її в динаміці.

3. Не представлено формулу принципу розрахунку розрахункової норми внесення НРК.

4. Вкінці розділів не вказані публікації з висвітленням матеріалів дисертації згідно вимог оформлення.

5. Згідно п. 13 вимог обов'язковим додатком до дисертації є список публікацій здобувача за темою дисертації та відомості про апробацію результатів дисертації

6. У додатках слід розмістити копії актів впровадження.

Роман БУЦИК, рецензент, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, доцент кафедри плодівництва і виноградарства, Уманський національний університет садівництва.

Оцінка позитивна, є зауваження:

1. Пересічно по тексту роботи зустрічаються неточності оформлення друкованого набору (тире, пробіл, розділові знаки).

2. В розділі огляду літератури, за посилання на джерела літератури, бажано частіше у роботі зазначати прізвища авторів.

3. Сторінка 44. Таблицю показників погодних умов за роки досліджень варто перемістити в додатки і замінити графіками, які краще сприймаються.

4. Схема дослідження перевантажена кількістю досліджуваних варіантів.

5. Пересічно по роботі, при аналізі результатів досліджень вступну частину кожного підрозділу варто не перенасичувати додатковим оглядом літератури, який іноді досягає пів сторінки.

6. Пересічно по роботі наведено подання матеріалу у вигляді таблиці і графіків, які їх дублюють. Варто перенести таблиці у додатки.

7. Для кращого сприйняття, графіки аналізованих показників слід об'єднати в середню за роки форму, а не по роках.

8. У підрозділі 6.1 (сторінка 118) наводяться показники корисної зав'язі, ціль, строки і спосіб визначення якої відсутні у методиці.

9. Пересічно по тексту роботи назву графіків не варто роз'єднувати із графіками по різних сторінках.

10. У додатках Е. 5 – Е. 7 досить вдало представлені матеріали впливу факторів досліду і їх взаємодії у вигляді кругової діаграми, що може замінити частину таблиць і графіків основного тексту.

Володимир ЗАМОРСЬКИЙ, голова разової спеціалізованої вченої ради, доктор сільськогосподарських наук, професор, професор кафедри плодівництва і виноградарства, Уманський національний університет садівництва.

Оцінка позитивна, без зауважень.

Роман ЯКОВЕНКО, науковий керівник, доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри плодівництва і виноградарства, Уманський національний університет садівництва.

Оцінка позитивна, без зауважень.

Результати відкритого голосування:

«За» – 5 членів ради,

«Проти» – 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує Івану ТРУШЕВУ ступінь доктора філософії з галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство за спеціальністю 203 Садівництво та виноградарство.

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової
спеціалізованої вченої ради

Володимир ЗАМОРСЬКИЙ